

Sotilaskontrahti
Markku Pihlajaniemi

Sotapalvelus oli aikoinaan verotuksen ohella raskas taakka talollisten kannettavaksi. Oheisessa asiakirjassa Simuna Mullo Vähänkyrön pitäjistä pestaa itselleen sotilaan antaen pestirahana 12 kuparitaalaria ja luvaten palkaksi 200 kuparitaalaria. Rasituksen suuruutta kuvaa se, että tuona aikana hevosen arvo oli 20-30 kuparitaalaria ja moni talo vaihtoi omistajaa pienemmästä summasta. Sotilaille pesti merkitsi taloudellista turvallisuutta, mutta jouduttuaan marssille tai oleskellessaan varuskunnassa monet taudit verottivat miehistöä. Sotarintamalta ei moni palannut tontinpaikkaansa nauttimaan.

Edesmenneen sotilaan jäljellä olevasta palkasta käytiin usein oikeutta käräjillä, jolloin viitattiin tehtyyn sopimukseen. Oheisessa dokumentissa vuodelta 1702 on sopimustapahtumaa kuvattu hieman laajemmin ja se antaa hyvän kuvan siitä mihin osapuolet sitoutuivat.

*Simuna Simunanpoika Vähästäkyröstä Saarenpään kylästä, sekä tämän laillisesti pestattu sotilas Jaakko Juhonpoika esittivät oikeudessa seuraavan sopimuksen:
Allekirjoituksen päivänä olemme me allekirjoittaneet tehneet toistemme kanssa sopimuksen koskien isäntä Simuna Simunanpoikaa Saarenpään kylästä ja tämän palkkalaista Jaakko Juhonpoikaa Vähänkyrön pitäjistä seuraavasti, nimittäin: Minä Simuna Simunanpoika lupaan täten sotamieheksi ottamalle Jaakko Juhonpojalle käden lyönnillä vahvistetun sopimuksen mukaan pestirahaa 12 kuparitaalaria ja itse palkkana 200 kuparitaalaria, sekä tarpeellisen vaatetuksen ja ravinnon, talon ja kotirauhan. Mutta jos minun usein mainittu palkkalainen Jumalan tahdosta varustetaan, lupaan minä hänelle tontinpaikan.*

Minä Jaakko Juhonpoika olen suostunut lähtemään sotamieheksi kruunun palvelukseen Simuna Simunanpojan, Saarenpään kylästä, talon puolesta. Tässä palveluksessa haluan minä kuten kunnan sotamies olla alati uskollinen ja kuuliainen Jumalalle ja hänen kuninkaalliselle majesteetilleen, niin kauan kuin Jumala suvaitsee korkeassa jumalallisessa arnessaan antaa minulle terveyttä ja elämää.

Näin on sovittu ja meidän molemmilta puoliltamme hyvin harkituin mielin päätetty, kuten läsnä olleet uskotut miehet meidän kanssamme tässä todistaa.

Vaasassa 27 maaliskuuta 1702

Simuna Simunanpoika

*Jaakko Juhonpoika
palkkalainen*

Näin ovat yllä mainitut keskenään sopineet ja päättäneet, minkä todistavat

Matti Parkkari Merikaarrosta

Jaakko Eskonpoika samoin

Heikki Tuomaanpoika Saarenpään kylästä

Martti Heikinpoika Krekilän kylästä

Heikki Rönholm

Sitten kun tämä oli luettu selvittivät osapuolet, että he molemmin puolin olivat tässä vakaat, niin päätettiin, että Simuna antaa Jaakon vanhemmille yhden lehmän palkan lisäksi, mikäli he tulevat tälle seudulle, mikä muun muassa merkittiin muistiin. Koska nimismies muistutti, että Jaakko on viime köyhänä aikana tullut tänne, minkä hän Jaakko myönsi, ollen syntynyt Turun läänissä ja Pyhämaan pitäjässä, niin jätettiin nöyryimmäksi hänen armonsansa herra maaherran korkeasti jalosyntyisen Johan Ehrensköldin päätettäväksi suvaitaanko Jaakkoa täällä edelleen.

Lähde: Mustasaaren talvikäräjät 1702 ES 2090